

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/118/2014
Identifikačné číslo spisu:	5014200028
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014200028.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa F. E., bytom P. (predtým P.), zastúpeného JUDr. Ladislavom Ščurym, advokátom so sídlom AK Mierová č. 1725, Čadca proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o predčasný starobný dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 12. mája 2014, č. k. 24Sd/8/2014-49, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 12. mája 2014, č. k. 24Sd/8/2014-49, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XY zo dňa 05.09.2013 v spojení so zmenovými rozhodnutiami č. XY zo dňa 26.09.2013 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.01.2014 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 12. mája 2014, č. k. 24Sd/8/2014-49, zrušil rozhodnutie odporkyne č. XY zo dňa 05.09.2013 v spojení so zmenovými rozhodnutiami č. XY zo dňa 26.09.2013 a č. XY zo dňa 03.01.2014 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Uvedenými rozhodnutiami odporkyňa ku dňu XX.XX.XXXX zamietla žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok z dôvodu, že nespĺňa podmienky uvedené v § 67 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) a podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), lebo navrhovateľ nezískal 15 rokov zamestnania v I. AA pracovnej kategórii a jeho zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii netrvalo k 31.12.1999 v súlade s § 174 zákona č. 100/1988 Zb.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd zrušil rozhodnutia odporkyne z dôvodu, že odporkyňa sa dostatočne nezaoberala skutočnosťou, že navrhovateľ pracoval v OKD, a.s., Stonava, Česká republika až do 31.05.1995 a Česká správa sociálneho zabezpečenia vo svojom rozhodnutí z 18.04.2013 konštatovala, že navrhovateľ v období od 01.01.1993 do 31.12.2008 získal 500 zmien v I.AA pracovnej

kategorii a splnil podmienky nariadenia vlády ČR č. 363/2009 Sb. o stanovení důchodkového věku a prepočte starobných dôchodkov niektorým baníkom.

Podľa názoru krajského súdu napadnuté rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, keďže odporkyňa neozrejmla, z akých dôvodov navrhovateľ nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. a jeho nárok posudzovala len z hľadiska ustanovenia § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. V ďalšom konaní uložil odporkyni vysporiadať sa aj s nariadením vlády Českej republiky č. 363/2009 Sb., ktoré je súčasťou právneho priadku ČR, alebo požiadala o doplnujúce vyjadrenie Českú správu sociálneho zabezpečenia Praha ohľadom obdobia zamestnania od 01.01.1993 do 31.12.2008, v ktorom navrhovateľ získal 500 zmien zamestnania v I.AA pracovnej kategórii.

Proti rozsudku krajského súdu podala odvolanie odporkyňa. Namietla, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na to, že navrhovateľ vykonával zamestnanie v OKD, a.s. Důl Darkov na území Českej republiky aj po 31.12.1992; o tom, či takéto zamestnanie možno hodnotiť na účely zníženia dôchodkového veku navrhovateľa podľa českých právnych predpisov je rozhodujúci príslušný právny predpis Českej republiky.

V zmysle čl. 8 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a článku 8 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia č. 883/2004, čl. 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (317/1994 Z.z.) a článku 15 Správnej dohody (174/1995 Z.z.) všetky doby zamestnania navrhovateľa pred 01.01.1993 sa považujú za doby zabezpečenia v Českej republike.

Sociálna poisťovňa je oprávnená doby zabezpečenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky zhodnotiť len v takom rozsahu a v takej kvalite, ako ich vo formulári E 205 CZ zo 07.02.2013 potvrdila Česká správa sociálneho zabezpečenia. Podmienky nároku na dôchodkovú dávku členský štát Európskej únie posudzuje podľa svojich vnútroštátnych právnych predpisov.

Odporkyňa má za to, že vykonané dokazovanie, predchádzajúce vydaniu preskúmaných rozhodnutí, bolo dostatočné, boli zistené všetky skutočnosti potrebné na posúdenie nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok a v rozhodnutiach sú uvedené všetky relevantné skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce na posúdenie nároku navrhovateľa podľa právnych predpisov Slovenskej republiky o sociálnom poistení, vrátane príslušných ustanovení koordinačného nariadenia č. 883/2004.

Okolnosť, že odporkyňa nepoužila na posúdenie nároku na starobný dôchodok právny predpis iného štátu, nespôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nezrozumiteľnosť a ani nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia.

Súčasne odporkyňa namietla sčítaciu chybu v úhrnnej sume trov konania (337,36 €), ktorá má správne byť 335,62 €.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutia odporkyne potvrdil, a súčasne aby rozhodol, že odporkyňa nie je povinná nahradiť trovy konania.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Súčasne si uplatnil náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania v celkovej sume 419,20 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne je potrebné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku na predčasný starobný dôchodok.

Medzi účastníkmi bola sporná otázka, či navrhovateľ získal dobu zamestnania v tzv. zvlášť zvýhodnenej I.AA pracovnej kategórii v rozsahu potrebnom na zníženie dôchodkového veku na 55 rokov a následne pre vznik nároku na predčasný starobný dôchodok dňom dovŕšenia veku 53 rokov.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baničtvě so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 21 ods. 1 písm. a) zák. č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach.

Česká správa sociálneho zabezpečenia v Prahe vo formulári E 205 CZ zo dňa 7. februára 2013 potvrdila zamestnanie navrhovateľa v Českej republike od 01.09.1976 do 31.05.1995 a osobitne, na pripojenom osobnom liste dôchodkového zabezpečenia dobu vo zvlášť zvýhodnenej (I.AA) pracovnej kategórii od roku 1978 do roku 1992 v rozsahu 14 rokov a 32 dní.

Navrhovateľ v konaní poukazoval na skutočnosť, že po 01.01.1993 získal 500 zmien zamestnania hodnotených podľa českých právnych predpisov v I.AA pracovnej kategórii, ktoré mu odporkyňa nehodnotila. S uvedenou dobou by získal potrebnú dobu 15 rokov zamestnania v I.AA pracovnej kategórii a splnil by podmienky stanovené v § 21 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. Táto doba mu bola hodnotená pre nárok na starobný dôchodok, priznaný Českou správou sociálneho zabezpečenia, a to podľa nariadenia vlády Českej republiky č. 363/2009 Sb.

Krajský súd vo svojom rozsudku považoval za dôvod na zrušenie rozhodnutí odporkyne okolnosť, že odporkyňa sa dostatočne nezaoberala skutočnosťou, že navrhovateľ pracoval v OKD, a.s. až do 31.05.1995, v dobe od 01.01.1993 do 31.12.2008 získal 500 zmien v I.AA pracovnej kategórii a splnil podmienky nariadenia vlády ČR č. 363/2009 Sb. Podľa jeho názoru odporkyňa má požiadať o doplnujúce vyjadrenie Českú správu sociálneho zabezpečenia Praha ohľadom obdobia zamestnania od 01.01.1993 do 31.12.2008.

Odvolací súd sa s uvedeným názorom krajského súdu nestotožnil. Doby poistenia získané podľa právnych predpisov iného členského štátu Európskej únie, ktorým je aj Česká republika, je možné započítať len tak, ako sa posudzujú podľa právnych predpisov členského štátu, podľa právnych predpisov ktorého boli získané.

Vzhľadom na skutočnosť, že od 01.01.1993 sú Slovenská republika a Česká republika samostatnými

štátni a od 01.05.2004 sú členmi Európskej únie, pri posudzovaní dôchodkových nárokov navrhovateľa v Slovenskej republike je potrebné vychádzať z predpisov Slovenskej republiky, pričom obdobia zamestnania v Českej republike možno hodnotiť v súlade s nariadením č. 883/2004 a čl. 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení.

Z dávkového spisu odporkyne a v ňom založeného potvrdenia, vydaného podľa § 4 nariadenia vlády ČR č. 363/2009 Sb. vyplýva, že v I.AA pracovnej kategórii mal navrhovateľ v Českej republike hodnotené zamestnanie v baníctve len do 31.12.2003. Skutočnosť, že v zmysle tohto nariadenia mu ďalší výkon zamestnania v baníctve po 31.12.1992 v Českej republike založil skorší nárok na starobný dôchodok znížením dôchodkového veku podľa českých predpisov, nemá vplyv na posudzovanie jeho dôchodkového veku podľa slovenských právnych predpisov. Odvolací súd zdôrazňuje, že napriek zotrvaníu navrhovateľa v zamestnaní v baníctve aj po 31.12.1992, mu výkon takého zamestnania nebol po tomto dátume hodnotený v I.AA pracovnej kategórii.

Pre posúdenie nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z.z. nie je preto smerodajná skutočnosť, že navrhovateľovi bol podľa právnych predpisov iného štátu (v danom prípade podľa právnych predpisov Českej republiky) starobný dôchodok priznaný po zohľadnení počtu smien získaných v baníctve.

Zákon o sociálnom poistení neumožňuje pri rozhodovaní o dávkach prihliadnuť na iné, ako v tomto zákone ustanovené, okolnosti.

Odvolací súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že nariadenie vlády Českej republiky č. 363/2009 Sb. o stanovení dôchodkového veku a prepočte starobných dôchodkov niektorých baníkov, ktorí začali vykonávať svoje zamestnanie pred rokom 1993 je osobitným predpisom v právnom poriadku Českej republiky, platným len pre Českú republiku. Nie je preto podstatné, že upravuje hodnotenie doby zamestnania v baníctve pod zemou pre zníženie dôchodkového veku pri získaní určitého počtu odpracovaných zmien. Uvedené nariadenie nie je možné aplikovať pri posúdení nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky.

Odvolací súd mal na tom základe preukázané, že navrhovateľ nespĺnil podmienku získania 15 rokov zamestnania v I.AA pracovnej kategórii pre vznik nároku na starobný dôchodok dovŕšením veku 55 rokov podľa § 21 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. a preto mu nárok na predčasný starobný dôchodok dovŕšením veku 53 rokov, t.j. k XX.XX.XXXX, podľa § 67 zákona č. 461/2003 Z.z. nevznikol.

Navrhovateľ nespĺňa podmienky na zníženie dôchodkového veku ani podľa § 174 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., lebo hoci bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., nespĺnil podmienku trvania doby zamestnania zaradeného do zvýhodnenej I.AA pracovnej kategórii k 31.decembru 1999 (jeho zamestnanie bolo vykonávané v ČR a zaradené do I.AA pracovnej kategórie len do 31.12.1992).

Podľa názoru odvolacieho súdu odporkyňa rozhodnutie z 05.09.2013 v znení rozhodnutí z 26.09.2013 a 03.01.2014 odôvodnila riadne a dostatočne, v intenciách ustanovení § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb., §67 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. ako aj nariadenia č. 883/2004 Z.z. a zmluvy a považoval ho za súladné so zákonom. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 220 O.s.p. zmenil a rozhodnutia odporkyne potvrdil (§ 250q ods. 2 O.s.p.).

Účastníkom konania odvolací súd v súlade s § 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. nepriznal právo na náhradu trov konania, lebo navrhovateľ nebol úspešný a odporkyňa nemá nárok na náhradu takých trov zo zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.